

III. ZÁKLADNÉ INFORMÁCIE O SÚČASNOM STAVE ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA DOTKNUTÉHO ÚZEMIA

1 CHARAKTERISTIKA PRÍRODNÉHO PROSTREDIA VRÁTANE CHRÁNENÝCH ÚZEMÍ

Dotknutá lokalita navrhovanej činnosti sa nachádza v zastavanom území mesta Bardejov, v existujúcom objekte – v polyfunkčnej budove, v ktorej sú umiestnené prevádzky obchodu a služieb v rámci občianskej vybavenosti dotknutého územia. Okresné mesto Bardejov je významným historickým a kúpeľným centrom v Prešovskom samosprávnom kraji. Územie okresu Bardejov tvorí územie horného Šariša. Na severe hraničí s Poľskou republikou.

1.1 Geomorfologické pomery

Podľa geomorfologického členenia Slovenska (Mazúr, Lukniš, 1980) leží záujmové územie na rozhraní Západných a Východných Karpát, patrí do oblasti Nízke Beskydy na rozhraní geomorfologického celku Ondavská vrchovina a Čergovského pohoria. Katastrálne územie Bardejova leží na nive a nízkej terase rieky Tople.

Hodnotené územie patrí k pahorkatinám stredne členitým až silno členitým, južná časť územia patrí k vrchovinám stredne členitým až silno členitým. Alúvium rieky Tople sa zaraďuje k rovinám nerozčleneným.

Podľa typologického členenia reliéfu sa uvedená oblasť vyznačuje nepravidelným striedaním chrbtov, kratších masívov a zníženín. Ploché chrbty s pomerne konštantnými výškami sú tvorené pieskovcovým súvrstvom.

V širšom území je územie charakterizované eróznou-denudačným, planačno-fluviálnym reliéfom rozrezanej planiny. Výraznejšie sa tieto procesy prejavujú najmä v málo odolnom prostredí ílovcových súvrství, s vytvorenými menšími kotlinami a brázdami, zvýraznenými mladými tektonickými poruchami (Raslavická, Stropkovská a Kurimská Brázda).

1.2 Horninové prostredie

Geologická stavba

Územie Bardejova buduje terciérne flyšové pásmo a kvartérne sedimenty. Kvartérne sedimenty, reprezentované fluviálnymi sedimentmi s piesčitými štrkami, hlinitými štrkami, hlinami a ílmi pleistocénneho až holocénneho veku budujú relatívne úzke nivné pruhy po oboch stranách vodných tokov: Tople a jej prítokov (Kamenec, Šibská voda, Bardejovský potok)

Terciérne flyšové pásmo je budované Magurskou tektonickou jednotkou mimo pásma kvartérnych fluviálnych sedimentov, zaberá väčšinu katastrálneho územia Bardejova. Magurská tektonická jednotka člení územie Bardejova na dve litofaciálne jednotky – račiansku (spodný eocén až spodný oligocén) a bystrickú (spodný eocén až spodný oligocén).

Bystrická litofaciálna jednotka buduje podstatnú časť bardejovského územia, najreprezentatívnejšie je zlínske súvrstvie, prezentované lastúrnatými vápnitými ílovcami, glaukonitovými a drobovými pieskovecami (stredný eocén). Vrstvy v súvrství sú uklonené do svahu so sklonom cca 20-30 stupňov. Podľa klasifikácie priepustnosti

hornín sú porušené pieskovce zlínskeho súvrstvia zaradené do triedy priepustnosti V-VI –slabo až dosť slabo priepustné horniny. Ílovce predstavujú plastické horniny, pri ktorých sa v prípade sekundárneho porušenia pukliny uzatvárajú. Preto ich priepustnosť a akumulčné schopnosti sú nízke.

Inžiniersko-geologická charakteristika

Z hľadiska inžiniersko-geologickej rajonizácie spadá riešené územie do rajónu flyšoidných hornín, ktorý je v prostredí rozhodujúcich vodných tokov (Topľá, Kamenec, Šibská voda) prerušovaný líniami rajónu údolných riečnych náplavov, vyčlenený ako typ rajóna ílovcovo – prachovcových hornín.

Geodynamické javy

V širšom okolí posudzovanej lokality sa uplatňuje z geodynamických javov výmoľová erózia a veterná erózia, ktorou sú ohrozené najmä poľnohospodárske pôdy. Náchylnosť územia je vysoká v oblastiach s vyšším sklonom reliéfu.

Seizmicita územia

V zmysle „Mapy seizmických oblastí“ (STN 73 0036) sa lokalita nachádza v pásme, v ktorom maximálna intenzita seizmických otrasov nepresiahne hodnotu 5-6 ° stupnice makroseizmickej intenzity MSK-64.

Radónové riziko

Podľa existujúcich podkladov (Mapy prírodnej rádioaktivity ŠGDÚŠ Bratislava) sa riešené územie nachádza v zóne nízkeho radónového rizika.

Ložiská nerastných surovín

Posudzovaná lokalita nezasahuje žiadne ložiská nerastných surovín, v širšom okolí v rámci okresu sa nachádzajú menšie ložiská stavebného kameňa (Litovská Huta, Kľušov) a tehliarskych ílov (Becherov, Dubinné, Marhaň).

1.3 Klimatické pomery

Posudzované územie patrí z hľadiska klimatogeografického typu do oblasti kontinentálnej teplej, mierne vlhkého teplého okrsku s chladnou zimou.

Základné klimatické charakteristiky posudzovaného územia:

Priemerná ročná teplota vzduchu	7-8 °C
Priemerná sezónna teplota vzduchu – leto	15-16 °C
Priemerná sezónna teplota vzduchu - zima	-4 - -3 °C
Priemerný počet letných dní - s maximálnou teplotou vzduchu 25 °C a viac	40 - 50
Priemerný počet mrazových dní - počas ktorých bola minimálna teplota vzduchu nižšia než 0,0 °C	120 – 140

Zrážky (1981-2010):

Priemerný ročný úhrn zrážok	551 – 600 mm
Priemerný počet zrážkových dní s úhrnom nad 10 mm	17 - 20
Počet epizód sucha podľa hodnôt Palmerovho Z-indexu	20-25

Sneženie a snehová pokrývka (1981-2010):

Priemerný sezónny počet dní so snežením	31 - 40
---	---------

Priemerný počet dní so snehovou pokrývkou	31 - 45
---	---------

Vlhkosť vzduchu

Priemerná ročná relatívna vlhkosť vzduchu	≤75 %
Priemerný ročný počet dusných dní *	31 - 40
Priemerný ročný sýtočný doplnok**	4,1 – 4,5 hPa

*ak je na o 14 hodine miestneho času nameraný tlak vodnej pary s hodnotou 18,8 hPa a vyššou

** charakteristika možného výparu zo zemského povrchu – do 10 hPa mierna vysušovacia schopnosť vzduchu

Slnečný svit (1961-2010)

Priemerná ročná suma globálneho žiarenia	3900,1-4000 kW/m ²
Priemerná ročná suma doby trvania slnečného svitu	1600,1 - 1700hod

Tlak vzduchu a vietor (1961-2010)

Priemerný ročný tlak vzduchu redukovaný na hladinu mora	1017 – 1017,25 hPa
Priemerná ročná rýchlosť vetra	2-3 m/s

Vetry v týchto oblastiach sú prevažne severné až severozápadné, v dôsledku orografických pomerov východného Slovenska (znížený karpatský oblúk), menej sa vyskytuje vietor z južného smeru, najmä juhovýchodný vietor, východný smer vetra sa vyskytuje pomerne často, zriedkavé sú bezveterné situácie.

Územie patrí medzi priemerne zaťažené prízemnými inverziami.

1.4 Voda**Povrchové vody**

Najbližší vodný tok – rieka Topľa je od posudzovanej lokality vzdialený približne 400 m severne. Rieka Topľa je zároveň najvýznamnejším povrchovým tokom v širšom posudzovanom území, preteká cez Bardejov východným smerom, pod Bardejovom sa stáča na juhovýchod, významnými prítokmi Tople v okolí Bardejova sú: Mníchovský potok, Moliterka, Kamenec, Chotárny potok, Andejov potok, Šibská voda.

Povodie Tople predstavuje 1506 km², má dĺžku 129,8 km, je vrchovino-nížinným typom rieky. Najvyššie priemerné mesačné prietoky rieky Topľa a jej prítokov sú v mesiacoch marec – apríl, najnižšie prietoky sú v septembri, priemerný prietok Tople je 8,3 m³/s v Hanušovciach nad Topľou.

Povodie Tople (4-30-09-001) je vodárensky využívané, na toku je vybudovaná hať pre odber vody pre zásobovanie Bardejova, lokalita navrhovanej činnosti nezasahuje do chranného pásma vodného zdroja.

Vodné plochy - stojaté vody prirodzeného charakteru sa v bezprostrednom okolí posudzovanej lokality ani v širšom okolí nenachádzajú. Malá vodná nádrž - umelá vodná plocha sa nachádza na okraji Bardejovských kúpeľov.

Podzemné vody

Posudzované územie je súčasťou hydrogeologického rajónu PQ110 – paleogén Nízkych Beskýd v povodí Tople.

Paleogénne sedimenty v hodnotenom území, ich vývoj a úložné pomery nevytvárajú priaznivé podmienky pre tvorbu, obeh a akumuláciu väčších zásob podzemných vôd.

Flyšové horniny - pieskovce zlínskych a belovežských vrstiev s puklinovou priepustnosťou sú považované za hydrogeologicky najpriaznivejšie, ílovce predstavujú

slabo priepustný komplex. Hlavným faktorom podmieňujúcim priepustnosť týchto hornín je ich porušenosť.

Do hĺbky cca 20 – 40 m možné predpokladať tzv. plytký obeh podzemnej vody, viazaný na zónu podpovrchového rozvolnenia a zvetrávania. Horninové prostredie tejto zóny je spravidla odvodňované suťovými a puklinovo-vrstevnými prameňmi, s nízkou výdatnosťou, priamo závislou od atmosferických zrážok, ktoré sú jediným zdrojom dotácie zásob podzemnej vody. Pod zónou plytkého obehu podzemnej vody do hĺbky cca 100 m je podzemná voda viazaná na pásмо otvorených puklín – hlbší obeh, k väčšiemu sústredeniu podzemnej vody tu dochádza len pri rozsiahlejšom porušení, na tektonických líniach. Filtračné vlastnosti zvodneného systému pieskovcov sú v danom území charakterizované nízkou prietočnosťou.

Kvartérne eluviálno-deluviálne a deluviálne sedimenty (ílovité hliny a íly, v spodných častiach s úlomkami pieskovcov a ílovcov) sú veľmi slabo priepustné, predstavujú prirodzený ochranný pokryv.

V záujmovom území a jeho širšom okolí sa nenachádzajú využívané zdroje podzemnej vody.

Minerálne a termálne vody

Posudzovaná lokalita nezasahuje do ochranných pásiem prírodných liečivých zdrojov v Bardejove, nachádza sa približne 4 km od zdrojov minerálnych vôd, využívaných na liečebné účely – Bardejovské kúpele s celoštátnym významom.

Pramene minerálnych uhličitých vôd vyvierajú v magurskom príkrove, v ktorom sú viazané na flyšové pásмо. Zdroje minerálnych vôd v Bardejovských kúpeľoch vyvierajú v údolí Kvašného potoka. Výverová oblasť je priečnym zlomom rozdelená do dvoch častí - v juhovýchodnej časti vyviera dolná skupina prameňov z aluviálnych náplavov potoka s podložím z belovežských vrstiev, v severozápadnej časti boli vody zachytené v aluviálnych náplavoch s podložím z tvarožských pieskovcov.

Uhličité minerálne vody sú nasýtené oxidom uhličitým s teplotou 7-17°C. Väčšinou sú to vody vadózneho pôvodu a len niektoré môžu obsahovať určitý podiel marinogénnych vôd.

Chemicky sa jedná o výrazný, resp. nevýrazný kalcium (magnézium) bikarbonátový typ vôd alebo o výrazný, resp. nevýrazný natrium bikarbonátový typ.

Ďalšie zdroje minerálnych vôd sa nachádzajú v okolí obce Cigel'ka, kde je na ploche 3 km² evidovaných 22 zdrojov minerálnych vôd, reprezentovaných prírodnými vývermi, kopanými studňami a vrtmi, sú natriumbikarbonátového typu, marinogénneho a vadózneho pôvodu, vzájomne sa miešajúce. Nachádza sa tu aj prameň so slanou jodobromovou minerálnou vodou, ktorá sa plní do fliaš.

Ďalším druhom minerálnych vôd sú vody s obsahom sírovodíka. Ide o vody natriumbikarbonátové. Nachádzajú sa pri obciach Kľušov, Lukavica, Becherov a Vyšná Polianka.

Vodohospodársky chránené územia

Dotknuté územie nie je súčasťou žiadneho vodohospodársky chráneného územia alebo pásma hygienickej ochrany vodného zdroja v zmysle zákona NR SR č. 364/2004 Z.z. o vodách (vyhl. 341/2010 Z.z.).

V zmysle nariadenia vlády SR č. 617/2004 Z.z., ktorým sa ustanovujú citlivé oblasti a zraniteľné oblasti sú vodné útvary povrchových vôd pretekajúce územím klasifikované ako citlivé oblasti.

Najbližším chráneným vodohospodárskym územím je teda rieka Topľa – vodný útvar pretekajúci v okolí posudzovanej lokality (cca 400 m severne) s vodárenským využitím

– lokalita je vzdialená od odberného miesta toku pre mesto Bardejov cca 2 km východne.

1.5 Pôda

Z celkovej výmery pôdy v okrese Bardejov tvorí poľnohospodárska pôda 48,6%, lesné pozemky 41,8%, vodné plochy 2,4%, zastavané územia 3,6% a ostatné plochy 3,7%. Pomerná stálosť geologického podložia fyšu podmienila jednotnosť pôd. Prevažujú hnedé lesné, hnedozemné a nivné pôdy.

Územie v prevažnej miere pokrývajú kambizeme nasýtené, sprievodné kambizeme pseudoglejové - kambizeme modálne a kultizemné nasýtené, zo zvetralín pieskovcovo - ílovcových hornín.

V aluviálnych náplavoch Tople vystupujú fluvizeme kultizemné, sprievodné fluvizeme glejové, modálne a kultizemné ľahké, z nekarbonátových aluviálnych sedimentov. Pôdna reakcia graduje od neutrálnej a slabo kyslej na západe územia po stredne kyslú až silno kyslú na severe, juhu a východe územia. Vlhkostný režim pôd sa hodnotí ako mierne vlhký. Zrnitostné triedy sú charakterizované hlinito - piesčitými na západe a juhu a ostrovčekovito na severe územia, piesčitými na juhozápade a piesčito - hlinitými na severe a východe územia. Sú to takmer všetky pôdy neskeletnaté až slabo kamenité.

V okrese Bardejov je vysoká ohrozenosť pôd vodnou eróziou, v reliéfových podmienkach následkom odlesnenia exponovaných svahov prevláda fluvialno-erózný proces so silnou hĺbkovou eróziou, so stredne silným pohybom hmôt po svahoch.

1.6 Biota

Flóra a vegetácia

Dotknutá lokalita patrí v zmysle fyto geografického členenia Slovenska do oblasti západokarpatskej flóry, obvodu východobeskydskej flóry, okresu Východné Beskydy s podokresmi Čergov a Nízke Beskydy. Hranice týchto jednotiek nie sú vymedzené striktne a sú ovplyvnené susednými oblasťami, najmä v zastúpení teplomilných aj východokarpatských druhov rastlínstva. Pre severnejšiu časť je významný výskyt iskerníka štetinkatého, štiavu hustého, roripovníka východného. Z ďalších druhov je to ďatelina otvorená, kosatec žltý, žltuška lesklá. Vlhkomilná vegetácia sa vo fragmentoch zachovala na mezofilných a podmáčaných menších plochách a mikromokrinách v alúviu Tople.

V lesných spoločenstvách sú zastúpené dubovo-hrabové lesy karpatské, bukové kvetnaté lesy podhorské, vo väčšej miere sa sekundárne vyskytujú aj brezovo-borovicové lesíky, jedľovo-smrekové lesy a ružovo-trnkové kroviny. Z druhov stromov prevláda dub zimný a hrab obyčajný, často sú zastúpené aj javor poľný, lipa malolistá, lipa veľkolistá, čerešňa vtáčia a buk lesný. Na okrajoch lesných porastov sa vytvorili lúčne spoločenstvá s prevahou psinčeka tenučkého. V krovitých formáciách prevládajú hlavne javor poľný, breza ovisnutá, trnka slivková, hloh obyčajný, zob vtáci. Zbytky lužných lesov sa zachovali len ako brehové porasty Tople, Mníchovského potoka a dvoch bezmenných potokov. V týchto porastoch prevláda jelša sivá, jaseň štíhly, vrbá krehká, vrbá biela, z krovín baza čierna, kalina obyčajná, čremcha obyčajná, vrbá rakytová, lieska obyčajná, jarabina vtáčia, krušina jelšová, z bylinných druhov prevládajú hygrofilné a nitrofilné druhy.

Priamo v dotknutej lokalite je súčasný stav vegetácie oproti potenciálnej vegetácii dotknutého územia výrazne pozmenený. Pôvodná vegetácia bola najmä z dôvodu

záberu pôdy na stavebné účely odstránená a v menšej miere nahradená verejnou, alebo sídelnou zeleňou náhodného charakteru napr. bez rešpektovania trasovania inžinierskych sietí, požiadaviek na svetlo, elimináciu hluku.

Fauna

Posudzované územie patrí do regiónu do Východokarpatskej provincie, obvodu prechodného, okrsku nízkobeskydského.

V rámci širšieho územia je druhové spektrum živočíchov rozmanité. Z významných karpatských druhov bezstavovcov tu nájdeme napr. bystrušku zlatú, kožovitú a ploskú a karpatský endemit argna karpatská. Zo stavovcov sú zastúpené druhy, ktoré patria k paleoarktickým druhom, ako mlok karpatský, užovka obojková. Najväčšiu triedu, čo do početnosti a pestrosti druhov tvoria vtáky, napr. rybárik riečny, vodnár riečny, kulík riečny kalužiak malý, svrčiak riečny, ale tiež škovránok poľný, strnádka obyčajná, penica čiernohlavá, sojka obyčajná, mlynárka dlhochvostá. Početné je aj zastúpenie triedy cicavcov, ktoré väčšinou patria do paleoarktickej oblasti. Sú tu však zastúpené aj holarktické druhy (vlk obyčajný, rys ostrovid).

Zloženie fauny bezprostredne riešeného územia je výsledkom pôsobenia a zásahov človeka – urbanizácie. Pôvodné druhy fauny boli vytlačené za hranice zastavaného územia. Vzhľadom na konfiguráciu terénu, v kontexte s lokálnymi podmienkami sa v území uplatňujú zoocenózy:

- dopravných koridorov,
- nelesnej stromovej a krovinnej vegetácie,
- ľudských sídel a polyfunkčných objektov (rodinné domy, záhrady, parkové úpravy)

Faunu riešeného územia tvoria prevažne kozmopolitné synantropné druhy viazané na biotopy ľudských sídel a priestorov určených pre služby, obchody. Typické druhy v území sú: lastovička obyčajná - *Hirundo rustica*, belorítka obyčajná - *Delichon urbica*, trasochvost biely - *Motacilla alba*, žltouchvost domový - *Phoenicurus ochruros*, drozd čierny - *Turdus merula*, vrabec domový - *Passer domesticus*, jež východoeurópsky - *Erinaceus concolor*, krt obyčajný - *Talpa europaea*, podkovár malý - *Rhinolophus hipposideros*, netopier obyčajný - *Myotis myotis*, myš domová - *Mus musculus*, potkan obyčajný - *Rattus norvegicus*.

1.7 Chránené územia

Územná ochrana prírody

Posudzovaná lokalita sa nachádza v zastavanom území mesta, v zmysle zákona NR SR č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov, ktorý zaraduje celé územie Slovenskej republiky do piatich stupňov ochrany, je priamo v dotknutej lokalite platný prvý stupeň ochrany, t.j. pre toto územie nie je osobitná ochrana prírody a krajiny. Priamo v dotknutej lokalite nie je dokumentovaný výskyt chránených druhov rastlín ani živočíchov, nenachádza sa v nej chránený strom.

Do územia okresu Bardejov nezasahuje žiadne veľkoplošné chránené územie, na jeho území sa nachádzajú iba maloplošné chránené územia. Vo vzdialenosti do 10 km k posudzovanej lokalite sa nachádzajú:

- Prírodná rezervácia Slatina pod Lieskovcom,
- Prírodná rezervácia Zborovský hradný vrch,
- Národná prírodná rezervácia Magura.

Najbližšími veľkoplošnými chránenými územiami je vo vzdialenosti cca 30 km východne Chránená krajinná oblasť Východné Karpaty a cca 60 km Pieninský národný park.

Na území okresu Bardejov sa nachádza niekoľko mokradí s regionálnym, alebo lokálnym významom, najbližšou je PR Slatina pod Lieskovcom s rozlohou 0,71 ha, ktorá sa nachádza približne 5 km východne od posudzovanej lokality.

NATURA 2000

Natura 2000 predstavuje sústavu chránených území európskeho významu vyhlásených na ochranu biotopov, živočíchov a rastlín, ktoré sú na území členských štátov EÚ vzácné alebo ohrozené.

Opatrenia na zabezpečenie priaznivého vývoja týchto území z hľadiska ochrany prírody však berú do úvahy aj ekonomické, sociálne, kultúrne a regionálne požiadavky. Účelom vytvorenia tejto sústavy teda nie je izolovať chránené územia a vylúčiť v nich činnosť človeka, ale podporiť tie aktivity, ktoré sú v súlade so záujmami ochrany prírody.

Sústavu Natura 2000 tvoria dva typy území:

- chránené vtáčie územia – vyhlasované podľa smernice o vtákoch,
- územia ochrany biotopov a druhov – vyhlasované podľa smernice o biotopoch.

Navrhované a schválené územia európskeho významu ochrany biotopov a druhov, ktoré sa nachádzajú, alebo zasahujú do okresu Bardejov, sú tieto:

SKUEV0331 Čergovský Minčol

SKUEV0332 Čergov

2 KRAJINA , KRAJINNÝ OBRAZ, STABILITA, OCHRANA, SCENÉRIA

2.1 Štruktúra krajiny a využitie územia

Posudzovaný areál sa nachádza v existujúcom objekte v zastavanom území mesta Bardejov, ktorý je využívaný na účely prevádzok obchodu a služieb. Scenériu záujmového územia ďalej dotvárajú prvky miestnej dopravnej infraštruktúry a vysokého stupňa urbanizácie, ktorý je zastúpený bytovými domami – strednopodlažnou zástavbou. V širšom kontexte je mesto Bardejov historickým sídelným útvarom mestského typu, výrazne obytno - výrobného charakteru, s rozvinutou, v súčasnosti stagnujúcou až upadajúcou priemyselnou výrobou. Je administratívnym (sídlo okresu a okresných úradov štátnej správy) a hospodárskym centrom horného Šariša, dnes súčasťou Prešovského kraja. Bardejovské kúpele sú jeho územne odlúčenou mestskou časťou s celoslovenským významom. Súčasťou mesta sa po roku 1970 stali aj pôvodne samostatné obce Bardejovská Nová Ves a Dlhá Lúka, ktoré sa z pôvodného poľnohospodárskeho vidieckeho osídlenia postupne transformujú na obytné, ale z časti i výrobné funkcie. Okresné mesto leží v severnej časti Prešovského kraja na križovatke regionálnych, resp. nadregionálnych dopravných trás.

Prvky prírodnej krajiny kompaktného charakteru nastupujú až za hranicami intravilánu mesta.

2.2 Prvky územného systému ekologickej stability

Územný systém ekologickej stability je sústava navzájom prepojených ekosystémov, ich zložiek a prvkov, ktorá zabezpečuje rozmanitosť života v krajine. Základ tohto systému predstavujú biocentrá, biokoridory a interakčné prvky nadregionálneho, regionálneho a lokálneho významu.

Dotknuté územie patrí v súčasnej krajinnej štruktúre medzi plochy mestskej zástavby, najbližším pozitívnym prvkom RÚSES je pretekajúci tok rieky Topľa, ktorá je nadregionálnym biokoridorom, s komplexmi biotopov vodných tokov a ich sprievodnej vegetácie – brehových porastov a aluviálnych lúk.

3 OBYVATEĽSTVO, JEHO AKTIVITY, INFRAŠTRUKTÚRA A KULTÚRNOHISTORICKÉ HODNOTY ÚZEMIA

Obyvateľstvo

Navrhovaná činnosť je umiestnená priamo v intraviláne k.ú. Bardejov v zastavanom území mesta využívanom prevažne na funkciu bývania a služieb.

Okres Bardejov je druhým najväčším okresom Prešovského kraja z hľadiska rozlohy okresu, podľa počtu obyvateľov mu patrí 4. miesto. V okrese Bardejov je hustota obyvateľstva cca 81 obyv/km², teda patrí k prevažne vidieckym regiónom, väčšina obyvateľstva býva vo vidieckych obciach. 90% obcí má do 1000 obyvateľov, väčšina do 500 obyvateľov. V okresnom meste Bardejov žije 31933 obyvateľov (k 31.12.2016) čo predstavuje cca 40% obyvateľstva celého okresu, hustota obyvateľstva 450 obyvateľov/km², zvyšok okresu pod 50 obyv/km². Počet obyvateľov v obciach okrese Bardejov súvisí s polohou dopravnej trase Bardejov – Prešov alebo voči okresnému mestu Bardejov, z dôvodu lepších pracovných príležitostí. V malých obciach zväčša takmer vymizli akékoľvek ekonomické aktivity, a preto sa dominantnou funkciou obcí stáva obytná. Spolu s celoslovenským trendom znižujúcej sa pôrodnosti, odchodu mladých ľudí do väčších miest, prípadne zahraničia tak najmä v malých obciach narastá podiel starších obyvateľov.

Úmrtnosť obyvateľstva vykazuje v posledných rokoch podobne ako na celom Slovensku, aj v Prešovskom kraji relatívnu stabilitu. Rozhodujúcimi faktormi, ktoré ju ovplyvňujú, sú veková štruktúra obyvateľstva, stravovacie návyky, celkový životný štýl. V roku 2014 predstavovala miera úmrtnosti okresu Bardejov 8,31 ‰ (počet zomretých na 1000 obyvateľov), čo je približný priemer Prešovského kraja, ale nižšia hodnota oproti celoslovenskému priemeru.

Počet obyvateľov v okrese Bardejov má mierne stúpajúcu až ustálenú tendenciu. Faktormi ovplyvňujúcimi počet obyvateľov je prirodzený prírastok/úbytok obyvateľstva a vývoj migrácie. Špecifikom východného Slovenska, ktoré výrazne ovplyvňuje prírastky obyvateľstva je vysoký podiel príslušníkov rómskeho etnika, ktorý predstavuje v jednotlivých okresoch rozpätie od 5,3% v okrese Snina až po 20,5% v okrese Kežmarok (podľa sociografického mapovania rómskych osídlení z r.2004). V okrese Bardejov predstavuje rómska národnosť cca 3,9% z celkového počtu obyvateľstva.

V okrese Bardejov žijú obyvatelia viacerých národností: okrem slovenskej a rómskej najmä rusínskej a ukrajinskej.

Zamestnanosť

Podmienky zamestnanosti obyvateľov mesta ale aj širšieho okolia vytvára najmä okresné mesto Bardejov a kúpeľná časť Bardejovské kúpele, ďalej centrum samosprávneho kraja – Prešov, v menšej miere sú vytvorené podmienky ekonomickej aktivity v menších obciach predovšetkým v poľnohospodárstve, lesníctve a službách.

V rámci celoslovenského vývoja sa prejavuje aj v tomto území dlhodobá nezamestnanosť a regionálna diferenciácia nezamestnanosti. Najvyššia miera nezamestnanosti je vo vidieckych regiónoch. Prešovský kraj patrí ku krajom s najvyššou nezamestnanosťou. Okres Bardejov patrí dlhodobo k okresom s vysokou

mierou nezamestnanosti – aktuálne na 12. mieste v rámci Slovenska s mierou evidovanej nezamestnanosti 16,63% (január 2017).

Priemysel a služby

Ekonomická výkonnosť okresov Prešovského kraja je pomerne nízka v rámci porovnania jednotlivých okresov v SR. Nepriaznivá ekonomická situácia okresu a mesta je poznamenaná excentrickou polohou a dopravnou neprístupnosťou, ťažkou adaptabilitou na trhové podmienky, likvidáciou zbrojnej výroby, rozpadom východných trhov a redukciami až útlmom poľnohospodárskej a stavebnej výroby.

Mesto Bardejov je dôležitým hospodársko ekonomickým centrom okresu a regiónu. V minulosti bolo mesto známe výrobou obuvi.

V súčasnosti je priemysel sústredený hlavne v okresnom meste, príp. vo väčších obciach a je orientovaný prevažne na odvetvie kožiarstva a strojárstva, odevníctvo, spracovanie dreva a potravinárstvo, stavebníctvo, dnes majú v meste významné postavenie podniky ľahkého priemyslu a posilnil sa sektor služieb, obchodné organizácie, malé a stredné súkromné firmy či obchodné zoskupenia. V súčasnosti vzniká na okraji mesta priemyselná zóna Bardejov – sever.

Veľký potenciál na rozvoj turistiky má mesto v bohatstve kultúrno - historických pamiatok, nachádzajúcich sa nielen v historickom centre, ktoré je zapísané v Zozname svetového kultúrneho dedičstva UNESCO, ale aj vďaka dreveným kostolíkom v okrese. Taktiež prírodné rezervácie a výskyt liečivých prameňov v okolí poskytujú výborné podmienky pre poznávaciu, vidiecku aj poľovnícku turistiku.

Poľnohospodárstvo a lesné hospodárstvo

Celková výmera poľnohospodárskej pôdy v okrese je 2883 ha, z čoho orná pôda zaberá 702 ha. Najväčšie zastúpenie majú trvalé trávnaté porasty – 2026 ha. Podiel poľnohospodárskej pôdy na celkovej výmere sa pohybuje okolo 40 %.

V súčasnosti prevláda trend klesajúcej poľnohospodárskej výroby – aktívnych je len niekoľko prevádzok rastlinnej a živočíšnej výroby. Rastlinná výroba je zameraná na pestovanie najmä obilnín, zemiakov a objemových krmovín. Zo živočíšnej výroby prevláda chov hydiny, ďalej ošípaných, hovädzieho dobytku a oviec.

Nízka ekonomická stabilita spôsobuje následné problémy s udržiavaním technického stavu nedostatočne využívaných poľnohospodárskych prevádzok. Pôvodné hospodárske dvory sa transformujú na rôzne komerčné, príp. výrobné aktivity.

Lesné pôdy na katastrálnych územiach Bardejova majú celkovú výmeru viac ako 3 tis ha, lesnatosť v okrese Bardejov predstavuje 41,7 %. Lesné porasty sa nachádzajú prevažne na strmých a vyššie položených pozemkoch. Súvislé lesné porasty sa nachádzajú v severnej časti katastrálneho územia. V južnej časti katastra sa lesné porasty striedajú s poľnohospodárskou pôdou. Zalesnené sú predovšetkým strže a strmé plochy, ohrozené eróziou. Prevažná časť lesných porastov je v treťom lesnom vegetačnom stupni dubovo – bukovom, patrí do kategórie hospodárskych lesov, s prvoradou funkciou produkcie drevnej hmoty. Vodohospodárska a protierózna funkcia sú druhotné.

Lesohospodárske a poľnohospodárske aktivity do záujmového územia nezasahujú.

INFRAŠTRUKTÚRA

Doprava

Súčasný Bardejov je okresným mestom, ležiacim približne v strede Prešovského kraja na regionálne a čiastočne nadregionálne dôležitých dopravných trasách.

Cesta II/545 ho prepája s krajským sídlom a napája ho na celoslovenskú dopravnú sieť v západo-východnom i severo - južnom smere, zároveň je najviac využívaná ako diaľková doprava medzinárodného charakteru – spojenie s Poľskom.

Štátna cesta I/77 ho spája so susediacim Podduklianskym regiónom (Svidník), ktorá je takisto využívaná ako prihraničná komunikácia s Poľskom a s regiónom severného Spiša (Stará Ľubovňa).

Na území okresu Bardejov sa nenachádza diaľničná cestná sieť.

V meste končí lokálna železničná trať IV. Kategórie Kapušany pri Prešove – Raslavice-Bardejov, ktorou je prepojený na celoslovenskú železničnú sieť.

Letecká doprava sa na území okresu Bardejov neprevádzkuje.

Dopravné napojenie posudzovanej lokality v rámci miestnych komunikácií sa na uvedené cesty nadregionálneho významu môže napojiť rôznymi spôsobmi v dosahu približne 250 m.

Zásobovanie teplom a elektrickou energiou

Mesto Bardejov je plynofikované od r. 1974 a napojená na rozvodnú elektrickú sieť transformovňou umiestnenou na západnom okraji mesta, nadradené trasy vysokého napätia, a ich ochranné pásmo nezasahujú do posudzovanej lokality, ani inak neobmedzujú celkový rozvoj územia.

Vodné hospodárstvo

Napojenosť na verejné zásobovanie pitnou vodou v okrese Bardejov je 81,5% obyvateľstva, pričom väčšina zásobovaných obyvateľov býva v okresnom meste. Okrem mesta Bardejov je na verejný vodovod napojených v súčasnosti 60 obcí okresu.

Mesto Bardejov je zásobované pitnou vodou z vodojemov vybudovaných na okolitých svahoch nad mestom, z ktorých je rozvádzaná odberateľom v rámci vybudovanej vodovodnej siete. Zdrojom pitnej vody je vodárenský tok Topľá. Odberný objekt s úpravňou vody sa nachádza v lokalite Dúbrava. Niektoré subjekty na území mesta (napr. Šarišské pekárne, SAD, Nemocnica) využívajú ako zdroje vody vlastné studne.

V okrese Bardejov je na verejnú kanalizáciu napojených len cca 40% obyvateľov. Kanalizačná sieť v meste Bardejov je vybudovaná a postupne sa rozširuje podľa rozvoja výstavby mesta. ČOV Bardejov je mechanicko - biologická a nachádza sa na východnom okraji mesta pod Bardejovskou Novou Vsou. Stav kanalizácie umožňuje odvádzať odpadové vody nepretržite od každej zástavby a z každej ulice v meste, avšak vzhľadom na jej vek dochádza k vnikaniu balastných vôd. Recipientom ČOV je rieka Topľá.

Odpadové hospodárstvo

Mesto Bardejov má komplexne spracovaný a zabezpečený v zmysle zákona č. 79/2015 Z.z. o odpadoch realizovaný spôsob zberu a zneškodňovania odpadov, vrátane zhodnocovania odpadov.

Zmesový komunálny odpad z domácnosti, z občianskej vybavenosti a prevádzok podnikateľských subjektov sa ukladá v zberných nádobách a v pravidelných intervaloch sa odváža na skládku odpadu. Množstvo vzniknutých odpadov za posledných 10 rokov má stúpajúcu tendenciu (cca 260 kg/obyvateľ). V súčasnosti sa v okrese Bardejov komunálny odpad zneškodňuje na skládke v Petrovciach, vzdialenej 49 km a na skládke v Šemetkovciach, vzdialenej 46 km.

Separovaný zber využiteľných zložiek komunálneho odpadu je v súčasnosti organizovaný v rôznych formách, separované zložky papier, sklo, kovy, PET fľaše a nebezpečný odpad (akumulátory a elektroodpad) budú využité ako druhotné suroviny. Vyseparuje sa približne 7,6% komunálneho odpadu, toto množstvo má

v posledných rokoch stúpajúcu tendenciu, takisto sa zlepšuje situácia v separovaní a zhodnocovaní biologicky rozložiteľného komunálneho odpadu.

Nakladanie s komunálnym odpadom sa plánuje riešiť v súlade so širšími vzťahmi v kraji v nadväznosti na zákon o odpadoch.

Mesto pripravuje projekty na rozšírenie separácie o viaceré komodity a vytvorenie podmienok na zvýšenie existujúceho podielu vyseparovaných zložiek komunálneho odpadu.

Rekreácia a cestovný ruch

Okres Bardejov má priaznivé podmienky pre rozvoj rekreácie a turizmu, a má v tejto oblasti potenciál ďalšieho rozvoja. Vysoký podiel návštevnosti v okrese v rámci prešovského kraja súvisí najmä s kúpeľným turizmom.

Cestovný ruch je koncentrovaný v historickom meste Bardejova v blízkych Bardejovských kúpeľoch, kúpeľoch medzinárodného významu, s pôvodným aj novodobým komplexom liečebných zariadení. Bardejovské kúpele majú bohatú históriu, nenarušené prírodné prostredie, prírodné liečivé zdroje dostatočnej výdatnosti a dostatočnú kapacitu lôžok pre voľný cestovný ruch.

Rekreačné priestory v okolí Bardejova Regetovka – Stebnícka Huta a Makovica – Nižná Polianka v Ondavskej vrchovine a obec Kríže v Čergovskom pohorí majú vyhovujúcu kapacitu lyžiarskych zariadení – vlekov, potrebné je dobudovať chýbajúcu komplexnú vybavenosť

V rámci poznávacieho turizmu je potrebné spropagovať aj drevené kostolíky regiónu, hrad Zborov a ostatné pamiatky kultúrneho dedičstva. Perspektívou je vybudovanie stredísk vidieckej turistiky v prihraničných obciach okresu a prepojenie turizmu na oboch stranách štátnej hranice s Poľskom, prípadne prepojenie kúpeľných miest Krynica a Bardejov, čo si vyžaduje hlavne rekonštrukciu cestných komunikácií.

KULTÚRNOHISTORICKÉ HODNOTY ÚZEMIA A ARCHEOLOGICKÉ LOKALITY ÚZEMIA

Bardejov je významným historickým sídelným útvarom mestského typu. Prvá písomná zmienka o Bardejove pochádza z roku 1241. Kultúrno-historický potenciál bol podmienený predovšetkým rozvojom bývalej Šarišskej župy. Významným faktorom je aj poloha okrajovej hraničnej oblasti s historickými, ale aj súčasnými väzbami na susedné Poľsko. Územie je silne poznačené vplyvmi západnej a východnej kultúry.

Historické jadro mesta Bardejov s Bazilikou minor sv. Egídia, mestskou radnicou a meštianskymi domami obkolesujúcimi trhové námestie v renesančnom a barokovom slohu. bolo v roku 2000 zapísané do Svetového kultúrneho dedičstva UNESCO. Územie lokality zapísanej do UNESCO zahŕňa aj komplex stavieb židovského suburbia. V blízkosti mestského centra sa nachádza dnes už urbanistická kuriozita východného Slovenska - jediný čiastočne zachovaný súbor bývalých židovských kúpeľov a synagóga, pozostatok suburbiálneho centra z konca 18. storočia, budovaného plánovito a podľa talmudistických predpisov. Ochrana pamiatkového fondu mesta je zabezpečená zákonom č.176/2002 Z.z. o ochrane a rozvoji územia mesta Bardejov.

V širšom okolí sa v Bardejovských kúpeľoch v Rakocziho vile nachádza národopisná expozícia a Múzeum ľudovej architektúry – skanzen.

V okrese sa nachádza niekoľko národných kultúrnych pamiatok drevených kostolíkov s vlastným ochranným pásmom. V Zborove sa nachádza zrúcanina hradu.

Lokalita navrhovanej činnosti nezasahuje do pamiatkovo chránených lokalít na území mesta, ani do ich ochranných pásiem.

4 SÚČASNÝ STAV KVALITY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA VRÁTANE ZDRAVIA

4.1 Ovzdušie

Súčasný stav ovzdušia v bezprostrednom okolí dotknutého územia je ovplyvnený predovšetkým malými zdrojmi znečisťovania ovzdušia – lokálne kúreniská, strednými zdrojmi znečisťovania ovzdušia, automobilovou dopravou, klimatickými a rozptylovými podmienkami územia, a prenosmi emisií zo vzdialených zdrojov.

Mesto Bardejov a jeho okolie patrí medzi mestá na Slovensku s najnižším výskytom exhalátov. Na zlepšenie podmienok života v meste mala pozitívny vplyv najmä plynifikácia kotolní pre vykurovanie obytných súborov a bytových domov v sídliskách, ale aj v jednotlivých výrobných zariadeniach. Všetky väčšie kotolne na území mesta sú plynifikované. Emisie z výrobných zariadení však klesajú aj z dôvodov všeobecného poklesu výroby a spotreby energií. Čiastočný negatívny vplyv na kvalitu ovzdušia v závislosti od meteorologických pomerov má však diaľkový prenos emisií z väčších priemyselných aglomerácií najmä v Poľskej republike. Naopak so zvyšovaním dopravy rastú lokálne v okolí najzaťaženejších komunikácií emisie z dopravy a prašnosť z vnútromestských dopravných komunikácií a spevnených verejných priestranstiev. Množstvo emisií základných znečisťujúcich látok v tonách zo stredných stacionárnych zdrojov znečistenia ovzdušia v okrese Bardejov v tonách sú uvedené v tab.1:

Tab.1 Údaje o množstve základných ZL v okrese Bardejov

Rok	TZL	SO ₂	Nox	CO	TOC
2015	14,787	1,787	87,499	7,077	10,075
2014	14,638	3,903	87,883	8,196	10,092
2013	15,206	3,775	88,097	8,174	9,509
2012	14,836	3,506	108,316	94,709	10,139
2011	15,073	4,139	108,795	95,669	8,822

Znečistenie ovzdušia sa monitoruje najbližšie vo Svite, v Prešove (Solivar a Sídlisko III) a v oblasti stredného Zemplína na staniciach vo Vranove a v Humennom, v oblasti Bardejova nie je vybudovaná monitorovacia stanica.

4.2 Hluk

Najväčším zdrojom zvýšenej hlučnosti v katastrálnom a zastavanom území mesta je doprava. Zvýšenou hlučnosťou je najviac zaťažený prietah štátnej cesty I/77 zastavaným územím mesta. Namerané hodnoty hluku z dopravy v meste sa pohybovali do hladiny 69 dB. Väčšina územia mesta však spadá do hlukovej zóny pod 45 dB. Hluková zóna od 65 do 75 dB bola zistená len ojedinele v územiach, priliehajúcich k najzaťaženejším križovatkám v meste.

4.3 Povrchové a podzemné vody

Povrchové vody

V rámci monitorovania kvality povrchových vôd sú sledované kvalitatívne ukazovatele v monitorovacom mieste Topľa – nad Bardejovom a hodnotené podľa § 3, ods. 3 nariadenia vlády SR č. 269/2010 Z. z. v znení č. NV 396/2012 Z. z. (ďalej NV). Kvalitatívne ukazovatele povrchových vôd sú monitorované podľa schváleného programu monitorovania stavu vôd na príslušný rok.

Namerané údaje jednotlivých ukazovateľov sú štatisticky spracované a je vyhodnocovaný súlad s požiadavkami v Prílohe č.1 NV.

Rieka Topľa až po profil Giraltovce, je zaradená do kategórie vodárenských tokov a jej vody sú využívané na zásobovanie miest Bardejov a Giraltovce pitnou vodou. V pramennej oblasti a v hornom úseku toku vykazuje Topľa vodu dobrej kvality. Kyslíkové pomery zodpovedajú II. triede, tak isto úroveň biologického oživenia. S výnimkou pH (III.trieda) základné chemické zloženie potvrdzuje dobrú kvalitu vody. Celková úroveň mikrobiologického znečistenia sa už zaraďuje do III.triedy. V úseku od Bardejova je evidovaný zvýšený obsah nerozpustených látok, dusitanových iónov (V.trieda) a veľmi nepriaznivé je aj mikrobiologické znečistenie (IV.-V.trieda). Okrem obcí, v ktorých chýbajú žiadúce čistiare odpadových vôd, kvalitu ovplyvňuje aj poľnohospodárska činnosť a ďalšie antropogénne činnosti (lesohospodárska činnosť, komunikácie, skládky a i.). Vplyv odpadových vôd z Bardejova kvalitu vody ešte viac zhoršuje, vyskytujú sa i ťažké kovy (ortuť, kadmium, olovo) a prítok Radomky prináša znečistenie fenolmi. V ďalšom úseku až po ústie do Ondavy sa kvalita Tople v zásade nemení, aj keď niektoré ukazovatele sa najmä vplyvom čistejších prítokov zlepšia.

Podzemné vody

Kvalita podzemných vôd súvisí aj so stupňom znečistenia vôd povrchových. Vodárensky využívané aluviálne náplavy Tople nad Bardejovom z väčšej časti nevyžadujú úpravu, vykazujú pomerne dobrú kvalitu. Napriek tomu sa zisťuje zvyšovanie hodnoty pH, chloridov, obsahu organických látok (CHSK_{Mn}) a koliformných baktérií. Rovnako možno hodnotiť aj kvalitu vody v ostatných podzemných zdrojoch v katastrálnom území mesta.

4.4 Rastlinstvo a živočíšstvo

Biotické prostredie dotknutého územia je silne pretvorené, s prevahou urbánnych ekosystémov, ktoré podmieňuje nízku biodiverzitu a ekologickú významnosť územia a poskytuje málo vhodné životné podmienky pre živočíšstvo. Rozmiestnenie a migráciu živočíchov negatívne ovplyvňujú technické prvky - cesty, železnica, trasy elektrických vedení, prítomnosť sídiel.

Vyššiu biodiverzitu a významnosť má okolie vodných tokov Tople (nadregionálny hydrický biokoridor) a jej prítokov.

4.5 Pôda

Hlavnými negatívnymi faktormi, ktoré ovplyvňujú kvalitu poľnohospodárskej pôdy a jej environmentálne funkcie sú zhutňovanie a chemická degradácia, neuvážené rekultivácie, najmä odvodňovanie, nadmerná chemizácia, divoké skládky, zvýšená veterná a vodná erózia. Pôdy okresu Bardejov patria väčšinou do extrémne ohrozených pôd vodnou eróziou, hlavne pôdy na výrazných až príkrych svahoch by sa mali využívať len ako trvalé trávne porasty.

Znečistenie pôd je monitorované v rámci čiastkového monitorovacieho systému Pôda, zistené hodnoty sú posudzované podľa limitných hodnôt ustanovených Rozhodnutím

Ministerstva pôdohospodárstva SR. Zvýšené hodnoty rizikových látok v pôde nad limitnými hodnotami sú dôsledkom vplyvu emisií, alebo na mnohých miestach ide o prejav prirodzených endogénnych geochemických anomálií. Celkovo podľa mapy VÚPOP v okrese Bardejov sa len na málo miestach vyskytujú mierne kontaminované pôdy.

4.6 Skládky a devastované plochy

V súčasnosti sa v katastrálnom území mesta nenachádzajú rozsahom väčšie divoké skládky, je však nutné jednoduchou formou upozorňovať obyvateľov mesta na likvidáciu odpadu formou jeho triedenia. Mesto Bardejov uskutočňuje likvidáciu menších divokých a čiernych skládok odpadu, ktoré sa nachádzajú najmä v západnej časti mesta na území pri hati, na okrajoch záhradkárskych osád (strže, výmole), ale aj územne odlúčených mestských častí.

4.7 Zdravotný stav obyvateľstva a celková kvalita životného prostredia pre človeka

Zdravotný stav obyvateľstva je výsledkom pôsobenia viacerých faktorov - ekonomická a sociálna situácia, výživové návyky, životný štýl, úroveň zdravotníckej starostlivosti, ako aj životné prostredie. Vplyv znečisteného prostredia na zdravie ľudí je doteraz len málo preskúmaný, môže však ovplyvniť niektoré ukazovatele zdravotného stavu obyvateľstva:

- stredná dĺžka života pri narodení
- celková úmrtnosť (mortalita)
- dojčenská a novorodenecká (perinatálna) úmrtnosť
- počet rizikových tehotenstiev a počet narodených s vrodenými vadami
- štruktúra príčin smrti
- počet alergických, kardiovaskulárnych a onkologických ochorení

V rámci okresov Prešovského a Košického kraja dosahuje okres Bardejov strednú dĺžku života u mužov je to 71,6 a u žien je to skoro 80 rokov. Ukazovatele celkovej úmrtnosti závisia nielen od uvedených podmienok, ale sú aj ovplyvnené aj vekovou štruktúrou obyvateľstva. Z hľadiska úmrtnosti obyvateľstva podľa veku a pohlavia je možné tak ako v republikovom priemere aj v Prešovskom kraji pozorovať nadúmrtnosť mužov.

Prešovský kraj patrí k regiónom s najvyššou pôrodnosťou (natalitou). Najviac detí sa rodí v okresoch s vysokým podielom rómskeho obyvateľstva. Citlivým ukazovateľom hygienickej a kultúrnej úrovne života obyvateľstva, ako aj meradlom zdravotníckej starostlivosti je novorodenecká úmrtnosť (spôsobujú najmä vnútorné príčiny, ako vrodené chyby, choroby matky atď.), ktorej hodnota sa pohybuje cca 4,26 ‰ oproti celoslovenskému priemeru 3,07 ‰ a dojčenská úmrtnosť (prevládajú hlavne vonkajšie príčiny, predovšetkým infekcie a úrazy), ktorej hodnota je v posledných rokoch približne 7,45 ‰ oproti celoslovenskému priemeru 5,65 ‰.

V úmrtnosti podľa príčin smrti, podobne ako v celej republike, Prešovskom kraji, aj v okrese Bardejov dominuje úmrtnosť na ochorenia obehovej sústavy, nádorové ochorenia a ochorenia dýchacej sústavy.

Nádorové ochorenia podmieňujú rozličné chemické (karcinogény), fyzikálne (rôzne druhy žiarenia) a biologické (onkogénne vírusy) činitele. Preto prevencia spočíva hlavne v odstraňovaní rizikových faktorov nádorovej choroby zo životného a pracovného prostredia, ako sú: znečistenie ovzdušia, ionizujúce žiarenie, ultrafialové žiarenie, chemické látky, fajčenie, alkohol a nevhodné stravovanie. Paradoxne však

okresy s relatívne „čistým“ životným prostredím (Svidník, Medzilaborce) majú vysokú úmrtnosť na nádorové ochorenia.

Zaujímavá je štatisticky významná korelácia medzi podielom vidieckeho obyvateľstva a strednou dĺžkou života resp. celkovou úmrtnosťou. Vidiecke obyvateľstvo sa dožíva nižšieho veku a skôr zomiera, ako v mestách. Príčina tohto javu snád' môže byť aj v dostupnosti zdravotníckej starostlivosti, ktorá je vo väčších mestách oveľa početnejšia,

ako na redšie osídlenom vidieku, najmä mimo hlavných sídelných aglomerácií.

V rámci SR patrí územie okresu Bardejov medzi územia mierne zaťažené stresovými faktormi vyplývajúcimi z kvality životného prostredia a stredne veľkým zastúpením ekologicky významných prvkov v okrese.